

Розробник: Прима Оксана Анатоліївна, викладач циклової комісії з педагогічної освіти Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Прима Оксана Анатоліївна, викладач циклової комісії з педагогічної освіти Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з педагогічної освіти

Протокол від « 15 » грудня 20 22 року № 5

Голова циклової комісії АД Альона ДОЦЕНКО

Робочу програму перевірено

« _____ » _____ 2023 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи О. Головчанська Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора з навчальної роботи Яніна Карлінська Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20 23 / 20 24 н.р. АД (Доцентка АД), « 30 » серпня 20 23 р., протокол № 1

на 20 24 / 20 25 н.р. АД (Доцентка АД), « 29 » серпня 20 24 р., протокол № 1

на 20 ___ / 20 ___ н.р. _____ (_____), « ___ » _____ 20 ___ р., протокол № ___

на 20 ___ / 20 ___ н.р. _____ (_____), « ___ » _____ 20 ___ р., протокол № ___

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120	
Курс	3	4
Семестр	6	7
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	2
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60
Аудиторні	30	28
Модульний контроль	2	4
Підготовка і складання підсумкового контролю	15	15
Самостійна робота	13	13
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – підвищення рівня сформованості компетентностей майбутніх фахівців соціальної роботи у питаннях запобігання та протидії насильству; оволодіння знаннями щодо шляхів виявлення потенційних жертв насильства, надання своєчасної допомоги та ефективної підтримки у випадках насильства.

Завдання курсу:

- ознайомлення з основними напрямками реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії насильству та соціально-правового захисту дітей в Україні;

- поглиблення знань щодо причин, різних форм і проявів насильства, його наслідків;

- розвиток навичок ідентифікації дітей, які страждають від жорстокого поводження та/або домашнього насильства;

- удосконалення вмінь ефективної комунікації з дітьми, які постраждали від насильства;

- сприяння розвитку нетерпимого ставлення до проявів насильницької поведінки та почуття небайдужості до постраждалих осіб.

Дисципліна «Соціальна профілактика насильства в сім'ї» як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами фаховими та предметними компетентностями:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
Фахові компетентності		
ФК-2	Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.	Модуль 1: 1-5
ФК-9	Здатність прогнозувати та оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.	Модуль 1: 1-5
ФК-14	Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.	Модуль 1: 1-5 Модуль 2: 6-8 Модуль 3: 9, 10
Предметні компетентності		
Володіти знаннями про нормативно-правове забезпечення з питань протидії жорстокому поводженню, насильству, зокрема домашньому насильству.		
Знати та вміти розрізняти форми, причини, прояви та наслідки жорстокого поводження, насильства, домашнього насильства.		
Здійснювати ідентифікацію постраждалих від жорстокого поводження,		

насильства, домашнього насильства.
Застосовувати визначений алгоритм реагування, виявлення потреб та перенаправлення дітей, що постраждали від насильства, жорстокого поводження, домашнього насильства.
Володіти навичками ефективної комунікації з постраждалими від насильства дітьми.
Застосовувати системний підхід у профілактичній роботі стосовно запобігання та протидії насильству.

3. Результати навчання за дисципліною

Вивчення дисципліни «Соціальна профілактика насильства в сім'ї» забезпечує оволодіння такими програмними результатами навчання:

ПРН-9. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.

ПРН-21. Здатність здійснювати соціально-педагогічну підтримку сімей та дітей з урахуванням ключової ознаки вразливості, організувати та проводити заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт				
	Усього	Аудитор на		Самостійна	Підготовка і складання підсумкового контролю
		Лекції	Семинарські		
6 семестр					
Змістовий модуль №1. Поняття насильства в сім'ї. Державна політика у сфері запобігання та протидії насильству.					
Тема 1. Поняття «профілактика». Соціальна профілактика як напрям протидії насильству.	6	4	2		
Тема 2. Сучасні тенденції внутрішньосімейних стосунків. Загальні умови та окремі аспекти виховання в сім'ї.	6	4	2		
Тема 3. Фактори ризику виникнення насильства в сім'ї. Типологія сімейних конфліктів.	8	4	4		
Тема 4. Міжнародні документи та законодавчі акти України стосовно насильства в сім'ї. Визначення основних понять відповідно до нормативної документації.	6	4	2		
Тема 5. Роль закладів освіти у напрямку профілактики насильства в сім'ї.	4	2	2		
Самостійна робота 1. Домашнє насильство стосовно жінок в Україні та світі.	13			13	
Модульний контроль 1	2				
Разом*	45	18	12	13	
Підготовка і складання підсумкового контролю	15				15
Разом за 6 семестр	60	18	12	13	15
7 семестр					
Змістовий модуль № 2. Жорстоке поводження та насильство щодо дітей.					
Тема 6. Причини, прояви та наслідки жорстокого поводження з дітьми, насильства щодо дітей. Розпізнавання постраждалих дітей.	6	4	2		

Тема 7. Особливості спілкування з дітьми, які постраждали від насильства.	2	2			
Тема 8. Методи соціальної діагностики сім'ї. Напрями соціальної роботи з сім'єю.	6	4	2		
Самостійна робота 2. Визначення особливостей поведінки батьків або осіб, що їх замінюють, схильних до жорстокості по відношенню до дитини.	7			7	
Модульний контроль 2	2				
Разом*	23	10	4	7	
Змістовий модуль № 3. Роль соціального працівника в напрямку профілактики та подолання насильства.					
Тема 9. Опитування осіб, що стали свідками та/або жертвами насильства, а також вчинили насильство. Ідентифікація кривдників та напрями роботи з ними.	6	4	2		
Тема 10. Взаємодія суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Інформаційно-просвітницька, профілактична та методична робота щодо формування ненасильницьких моделей поведінки серед дітей та молоді.	8	4	4		
Самостійна робота 3. Складання словника термінів з напрямку попередження та протидії насильству.	6			6	
Модульний контроль 3	2				
Разом*	22	8	6	6	
Підготовка і складання підсумкового контролю	15				15
Разом за 7 семестр	60	18	10	13	15
Усього	120	36	22	26	30

* з урахуванням модульного контролю

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Поняття насильства в сім'ї. Державна політика у сфері запобігання та протидії насильству.

Тема 1. Поняття «профілактика». Соціальна профілактика як напрям протидії насильству.

Тлумачення поняття «профілактика». Становлення профілактики як попереджувальної діяльності. Соціальна профілактика як напрям соціально-педагогічної діяльності. Структура соціальної профілактики.

Основні поняття теми: профілактика, соціальна профілактика, профілактичні програми та профілактичні заходи.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1, 2, 6

Додаткові: 4

Семінарське заняття 1. Етапи розробки та запровадження профілактичної програми.

Тема 2. Сучасні тенденції внутрішньосімейних стосунків. Загальні умови та окремі аспекти виховання в сім'ї.

Загальні уявлення про сучасну сім'ю. Внутрішньосімейні стосунки. Стосунки між подружжям. Функції сім'ї. Гендерні ролі, гендерне виховання. Дискримінація за гендерними показниками.

Основні поняття теми: сім'я, структура сім'ї, сімейні відносини, функції сім'ї, гендер.

Рекомендовані джерела:

Основні: 4, 5

Додаткові: 1, 5

Семінарське заняття 2. Презентація власної моделі гармонійної сім'ї.

Тема 3. Фактори ризику виникнення насильства в сім'ї. Типологія сімейних конфліктів.

Витоки насильства в сім'ї. Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на ситуацію в сім'ї та створюють ризики його проявів. Фактори ризиків виникнення насильства в сім'ї. Оцінка ризиків виникнення насильства в сім'ї. Роль сімейного виховання у виникненні внутрішньосімейних конфліктів.

Основні поняття теми: виховання, вплив на дитину, сім'я, конфлікт.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1, 3, 4, 5

Додаткові: 1, 2, 5

Семінарське заняття 3. Типологія сімейних конфліктів.

Семінарське заняття 4. Підготовка виступу на батьківських зборах на задану тематику.

Тема 4. Міжнародні документи та законодавчі акти України стосовно насильства в сім'ї. Визначення основних понять відповідно до нормативної документації.

Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». Ознайомлення з термінологією. Міжнародне законодавство про запобігання та протидію домашньому насильству.

Основні поняття теми: дискримінація, насильство, жорстоке поводження, гендерно зумовлене насильство, гендерна рівність, домашнє насильство, булінг, дитина-кривдник, кривдник, постраждала дитина, постраждала особа, закон, органи і установи протидії домашньому насильству, програма для кривдників, обмежувальний припис, терміновий заборонний припис.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1, 2, 5

Додаткові: 2, 4

***Семінарське заняття 5.* Стамбульська Конвенція.**

Тема 5. Роль закладів освіти у напрямку профілактики насильства.

Система профілактичної роботи в закладі освіти. Системність у роботі з усіма учасниками освітнього процесу. Вимоги до нормативних документів закладу освіти щодо запобігання та протидії насильству, домашньому насильству та булінгу.

Основні поняття теми: наказ, посадова інструкція, положення, протоколи, журнали, превентивна діяльність.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1, 2

Додаткові: 6, інтернет ресурси

Семінарське заняття 6. Діагностична, просвітницька, консультативна та профілактична робота працівників психологічної служби закладу освіти щодо протидії насильству, домашньому насильству та булінгу.

Самостійна робота 1. Домашнє насильство стосовно жінок в Україні та світі.

Змістовий модуль № 2. Жорстоке поводження та насильство щодо дітей.

Тема 6. Причини, прояви та наслідки жорстокого поводження з дітьми, насильства щодо дітей. Розпізнавання постраждалих дітей.

Жорстоке поводження з дітьми. Види насильства над дітьми. Обов'язки батьків. Забезпечення державою прав дітей. Ознаки, що свідчать про вчинення насильства над дітьми. Причини жорстокого поводження з дітьми, домашнього насильства та булінгу в сім'ї, в навчальних закладах, в мікросередовищі, первинному колективі. Наслідки різних видів насильства. Ознаки, притаманні дітям, які потерпають від насильства.

Основні поняття теми: насильство, види насильства, жорстоке поводження з дітьми, ознаки жорстокого поводження з дитиною, причини насильства, прояви, наслідки.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1, 2, 3, 5

Додаткові: 3, 4

Семінарське заняття 7. Аналіз ситуацій насильства в сім'ї та жорстокого поводження з дітьми.

Тема 7. Особливості спілкування з дітьми, які постраждали від насильства.

Принципи та підходи до надання психологічної допомоги дитині, яка пережила насильство в сім'ї. Види психологічної допомоги та можливості різних видів психологічної допомоги. Екстренна психологічна допомога. Психологічний портрет особи, яка переживає домашнє насильство.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1, 2

Додаткові: 3, інтернет ресурси

Тема 8. Методи соціальної діагностики сім'ї. Напрями соціальної роботи з сім'єю.

Соціальна діагностика. Шляхи вивчення проблем сім'ї. Методи соціальної діагностики. Документування результатів соціального діагнозу сім'ї.

Основні поняття теми: соціальна діагностика, методи соціальної діагностики, бесіда, спостереження, опитування.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1, 2, 5

Додаткові: 4

Семінарське заняття 8. Соціальна робота з сім'ями з дітьми.

Самостійна робота 2. Визначення особливостей поведінки батьків або осіб, що їх замінюють, схильних до жорстокості по відношенню до дитини.

Змістовий модуль № 3. Роль соціального працівника в напрямку профілактики та подолання насильства.

Тема 9. Опитування осіб, що стали свідками та/або жертвами насильства, а також вчинили насильство. Ідентифікація кривдників та напрями роботи з ними.

Соціально-психологічні особливості поведінки осіб, які вчинили насильство в сім'ї. Психологічні особливості особи, яка вчиняє насильство в сім'ї. Психологічний портрет особи, яка вчинила насильство в сім'ї. Типологія «кривдників». Шляхи збору інформації про ситуацію насильства. Правила інтерв'ювання, навички спеціалістів, які проводять інтерв'ювання. Правила бесіди з дитиною.

Основні поняття теми: інтерв'ювання дитини-жертви, свідка або насильника, фази інтерв'ю.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1, 2, 3

Додаткові: 3

Семінарське заняття 9. Розробка опитувальника.

Тема 10. Взаємодія суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Інформаційно-просвітницька, профілактична та методична робота щодо формування ненасильницьких моделей поведінки серед дітей та молоді.

Координація дій різних органів і служб у напрямі подолання насильства щодо дитини. Органи, які здійснюють захист дітей від насильства. Завдання і обов'язки фахівця із соціальної роботи та основні напрями роботи.

Основні поняття теми: напрями діяльності фахівця із соціальної роботи, органи захисту, міжвідомча координація.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1, 2, 3, 5

Додаткові: 2, 3, 4

Семінарське заняття 10. Розробка та виготовлення методичного буклету щодо формування ненасильницьких моделей поведінки серед дітей та молоді.

Семінарське заняття 11. Розробка та виготовлення методичного буклету щодо формування ненасильницьких моделей поведінки серед дітей та молоді.

Самостійна робота 3. Скласти словник термінів щодо попередження та протидії насильству в сім'ї.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	9	9	5	5	4	4
Відвідування семінарських занять	1	6	6	2	2	3	3
Робота на семінарському занятті	10	6	60	2	20	3	30
Виконання завдання для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Разом			105		57		67
Максимальна кількість балів					229		
Розрахунок коефіцієнта					3,81		

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Зміст самостійної роботи студентів має таку структуру:

1. Опрацювати зміст тем за літературою.
2. Виконати завдання (оцінюється в 5 балів).

Змістовий модуль 1. Поняття насильства в сім'ї. Державна політика у сфері запобігання та протидії насильству.

Самостійна робота 1. Домашнє насильство стосовно жінок в Україні та світі.

Змістовий модуль № 2. Жорстоке поводження та насильство щодо дітей.

Самостійна робота 2. Визначення особливостей поведінки батьків або осіб, що їх замінюють, схильних до жорстокості по відношенню до дитини.

Змістовий модуль № 3. Роль соціального працівника в напрямку профілактики та подолання насильства.

Самостійна робота 3. Скласти словник термінів щодо попередження та протидії насильству в сім'ї.

Загальні критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Кількість балів	Значення оцінки (характеристика відповіді)
5	Відмінний рівень виконання з можливими незначними недоліками
4	В цілому добрий рівень виконання, містить незначну кількість несуттєвих помилок
3	Посередній рівень знань, виконання містить значну кількість недоліків
2	Мінімально допустимий рівень виконання

6.3. Критерії оцінювання відповіді на семінарському занятті

Відповідь студента на семінарському занятті оцінюється за 10-бальною шкалою.

Кількість балів	Значення оцінки (характеристика відповіді)
10	Відмінний рівень виконання завдань/відповідь повна, вичерпна й достатньо обґрунтована з можливими незначними недоліками
9	Достатньо високий рівень виконання завдань/відповідь без суттєвих (грубих) помилок, але не містить повних обґрунтувань
8	В цілому добрий рівень виконання завдань/відповідь містить незначну кількість несуттєвих помилок
7	Посередній рівень виконання завдань/відповідь містить значну кількість недоліків та/або незначну кількість помилок
5-6	Мінімально допустимий рівень виконання завдань, містить недоліки та помилки/відповідь неповна, що характеризується недостатньою обґрунтованістю, фрагментарністю, наявністю недоліків та помилок
3-4	Незадовільний рівень виконання завдань/відповіді, що виявляється у формальному запам'ятанні деяких понять і фактів, без належного їх розуміння, нездатності застосувати такі знання при вирішенні завдань
1-2	Незадовільний рівень виконання завдань/відповіді, що виявляється у неспроможності відтворити означення базових понять, положень, невмінні їх застосувати або виконання завдання/відповідь розпочата чи взагалі відсутня.

6.4. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться за навчальним матеріалом окремих модулів після завершення лекційних і семінарських занять в письмовій формі. Тривалість проведення письмового модульного контролю становить 2 академічні години. Модульний контроль проводиться в письмовій формі і містить 25 тестових завдань. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання виставляється 1 бал, за неправильну відповідь – 0 балів.

Максимальна кількість балів за виконання роботи – 25.

6.5. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Формою підсумкового контролю навчальної дисципліни є екзамен у

формі тестування з практичним завданням.

Загальна максимальна кількість балів (40 балів) визначається сумою балів, отриманих за першу (тестування, 35 балів) та другу (практичне завдання, 5 балів) частини екзамену.

Критерії оцінювання: тестування — 35 балів (25 тестових завдань: 1 — 10 тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді, 11 — 15 тестові завдання з вибором кількох правильних відповідей, 16 — 20 тестові завдання на встановлення відповідності та послідовності, 21 — 25 тестові завдання на завершення речення). Практичне завдання — 5 балів.

Тривалість проведення: 2 години.

6.6. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Становлення профілактики як попереджувальної діяльності.
2. Структура соціальної профілактики.
3. Профілактичні програми та профілактичні заходи.
4. Розробка та запровадження профілактичної програми.
5. Загальні уявлення про сучасну сім'ю.
6. Внутрішньосімейні стосунки. Функції сім'ї.
7. Гендерні ролі, гендерне виховання.
8. Дискримінація за гендерними показниками.
9. Модель гармонійної сім'ї.
10. Витоки насильства в сім'ї.
11. Фактори ризиків виникнення насильства в сім'ї.
12. Роль сімейного виховання у виникненні внутрішньосімейних конфліктів.
13. Міжнародне законодавство про запобігання та протидію домашньому насильству.
14. Гендерно зумовлене насильство.
15. Органи і установи протидії домашньому насильству.
16. Стамбульська Конвенція.
17. Система профілактичної роботи в закладі освіти.
18. Системність у роботі з усіма учасниками освітнього процесу.
19. Вимоги до нормативних документів закладу освіти щодо запобігання та протидії насильству, домашньому насильству та булінгу.
20. Профілактична робота працівників психологічної служби закладу освіти.
21. Домашнє насильство стосовно жінок.
22. Жорстоке поводження з дітьми.
23. Види насильства над дітьми.
24. Обов'язки батьків.
25. Забезпечення державою прав дітей.
26. Ознаки, що свідчать про вчинення насильства над дітьми.
27. Причини жорстокого поводження з дітьми.
28. Наслідки різних видів насильства.
29. Принципи та підходи до надання психологічної допомоги дитині, яка пережила насильство в сім'ї.
30. Види психологічної допомоги та можливості різних видів психологічної допомоги.
31. Екстренна психологічна допомога.

32. Психологічний портрет особи, яка переживає домашнє насильство.
33. Соціальна діагностика.
34. Шляхи вивчення проблем сім'ї.
35. Методи соціальної діагностики.
36. Документування результатів соціального діагнозу сім'ї.
37. Особливості поведінки батьків або осіб, що їх замінюють, схильних до жорстокості по відношенню до дитини.
38. Соціально-психологічні особливості поведінки осіб, які вчинили насильство в сім'ї.
39. Психологічні особливості особи, яка вчиняє насильство в сім'ї.
40. Психологічний портрет особи, яка вчинила насильство в сім'ї.
41. Типологія «кривдників».
42. Шляхи збору інформації про ситуацію насильства.
43. Правила інтерв'ювання, навички спеціалістів, які проводять інтерв'ювання.
44. Правила бесіди з дитиною.
45. Координація дій різних органів і служб у напрямі подолання насильства щодо дитини.
46. Органи, які здійснюють захист дітей від насильства.
47. Завдання і обов'язки фахівця із соціальної роботи та основні напрями роботи.

6.7. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Рекомендовані джерела

Основні:

1. Запобігання та протидія домашньому насильству: Інформаційні матеріали для фахівців, які працюють з дітьми та молоддю в громадах.
- Київ: Держ.інститут сімейної та молодіжної політики, 2018. - 32 с.
2. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти. Навчально-методичний посібник / Андрєєнкова В.Л., Байдик В.В., Войцях Т.В. та інші.- Київ: ФОП Нічога С.О. - 2020 - 196 с.
3. Профілактика деструктивної поведінки підлітків. Навч.-метод. посібник. / Журавель Т., Іванюк І., Лехолетова М., та інші. Видавництво ФОП Буря О. - Київ, 2022.- 144 с.
4. Седих К.В. Психологія сім'ї. Навчальний посібник. / Кіра Седих. - 2-ге вид., стереотип. - Київ: ВЦ «Академія», 2017.- 192 с. - (Серія «Альма-матер»)
5. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посіб. у 2-х ч.; Ч.1. Сучасні орієнтири та ключові технології / Кияниця З.П., Петрович Ж.В. Київ: Обнова Компані.2017. - 256 с.
6. Соціальна профілактика як напрям соціально-педагогічної діяльності / Т. В. Журавель / Соціальна педагогіка: навч. посібник / За заг. ред. О. В. Безпалько; Авт.-кол. О. В. Безпалько, І. Д. Зверєва, Т. Г. Веретенко та ін. : – К. : Академвидав, 2013. – 312 с.; С. 85–101.

Додаткові:

1. Бех І.Д. Вибрані наукові праці. Виховання особистості. Том 2. - Чернівці: Букрек, 2015 - 640 с.
2. Громадські організації України в системі запобігання та протидії домашньому насильству. Левченко К.Б., Швед О.В. Журнал Право і Безпека. Том 76 № 1 (2020). DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2020.1.10>
3. Індикатори фізичного, сексуального, психологічного насильства щодо дитини, а також нехтування потребами дитини, ЮНІСЕФ, 2020. <https://www.unicef.org/ukraine/media/4191/fLle/Indicators.pdf>
4. Соціальна і корекційна робота з особами, які вчинили насильство в сім'ї. Навч.-метод.посібник у двох томах. Том 2. Кол.авт.: О.М.Бандурка, О.І.Бандурка, В.О.Брижак та ін. - Харків: Права людини, 2013. - 204 с.
5. Основи психології та міжособове спілкування: навч. посіб. / Л. В. Засєкіна, Т. В. Пастрик; Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. - Луцьк, 2013. - 184 с. - (Серія «Посібники та підручники СНУ імені Лесі Українки»)
6. Попередження насильства в закладах освіти: методичний посібник для педагогічних працівників. Видання друге, доповнене та оновлене. – Київ: Благодійний фонд «Здоров'я жінки і планування сім'ї», 2020.

Додаткові ресурси:

1. Анна Гаврилук, Гендерне виховання: реальність і перспективи (<https://times.zt.ua/henderne-vykhovannia-realnist-i-perspektyvy>)
2. Що робити, якщо дитина розповіла вам про насильство над нею, і яких правил безпеки навчити. Нова українська школа. <https://nus.org.ua/articles/shho-robvtv-vakshho-dvtvna-rozpovila-vam-pro-nasvlstvo-nad-nevu-i-vakyh-pravyl-bezpeky-navchytv/>

Навчально-методична карта дисципліни «Соціальна профілактика насильства в сім'ї»

Разом: 120 год.: лекції – 36 год., семінарські заняття – 22 год., самостійна робота – 26 год., підготовка і складання підсумкового контролю – 30 год., модульний контроль – 6 год.

Модулі	Змістовний модуль 1					Змістовний модуль 2			Змістовний модуль 3	
Назва модуля	Змістовний модуль 1. Поняття насильства в сім'ї. Державна політика у сфері запобігання та протидії насильству.					Змістовний модуль 2. Жорстоке поводження та насильство щодо дітей.			Змістовний модуль 3. Роль соціального працівника в напрямку профілактики та подолання насильства.	
Лекції	1, 2	3, 4	5, 6	7, 8	9	10, 11	12	13, 14	15, 16	17, 18
Теми лекцій	Тема 1. Поняття «профілактика». Соціальна профілактика як напрям протидії насильству.	Тема 2. Сучасні тенденції внутрішньосімейних стосунків. Загальні умови та окремі аспекти виховання в сім'ї.	Тема 3. Фактори ризику виникнення насильства в сім'ї. Типологія сімейних конфліктів.	Тема 4. Міжнародні документи та законодавчі акти України стосовно насильства в сім'ї. Визначення основних понять відповідно до нормативної документації.	Тема 5. Роль закладів освіти у напрямку профілактики насильства в сім'ї.	Тема 6. Причини, прояви та наслідки жорстокого поводження з дітьми, насильства щодо дітей. Розпізнавання постраждалих дітей.	Тема 7. Особливості спілкування з дітьми, які постраждали від насильства.	Тема 8. Методи соціальної діагностики сім'ї. Напрями соціальної роботи з сім'єю.	Тема 9. Опитування осіб, що стали свідками та/або жертвами насильства, а також вчинили насильство. Ідентифікація кривдників та напрямки роботи з ними.	Тема 10. Взаємодія суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Інформаційно-просвітницька, профілактична та методична робота щодо формування ненасильницьких моделей поведінки серед дітей та молоді.
Теми семінарських занять	Етапи розробки та запровадження профілактичної програми.	Презентація власної моделі гармонійної сім'ї.	Типологія сімейних конфліктів. Підготовка виступу на батьківських зборах на задану тематику.	Стамбульська Конвенція.	Діагностична, просвітницька, консультативна та профілактична робота працівників психологічної служби закладу освіти щодо протидії насильству, домашньому насильству та булінгу.	Аналіз ситуацій насильства в сім'ї та жорстокого поводження з дітьми.	Соціальна робота з сім'ями з дітьми.	Розробка опитувальника.	Розробка та виготовлення методичного буклету щодо формування ненасильницьких моделей поведінки серед дітей та молоді.	Розробка та виготовлення методичного буклету щодо формування ненасильницьких моделей поведінки серед дітей та молоді.

Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)	Модульна контрольна робота 3 (25 балів)
Підсумковий контроль	Екзамен		